



Can Batllell

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Per la carretera que va a Sant Llorenç d'Hortons en un trencall a ma dreta, km. 5,500, passada l'heretat de can Cartró.
Alçada: 166

Coordenades:

Latitud: 41.455536856075
Longitud: 1.8436807394028
UTM Est (X): 403424
UTM Nord (Y): 4589974

Classificació

Número de fitxa 08091 - 263
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XIV - XVI - XVIII - XX
Any 1598
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Sembla que l'edifici principal està en bon estat, malgrat que alguns dels coberts i estructures adjacents van quedar pendants de reformar.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8387-I
Pla Especial en SNU Can Batllell. Número de fitxa del Catàleg de Patrimoni del POUM E2- 27
Sòl de Protecció Especial de la Vinya (Pla territorial Metropolitana de Barcelona, Pla Director Territorial de l'Alt Penedès)
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00

Número inventari
Generalitat i altres
inventaris

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 35072

Accés

Fàcil

Ús actual:

Residencial - productiu

Titularitat

Privada

Titular:

08090A001000310000ZY

Autoria de la fitxa

Martí Picas. INSITU SL

Data de registre de la
fitxa:

dl., 27/05/2024 - 23:21

Descripció

Masia de planta rectangular en què al mas central principal li han anat adjuntant altres cossos.

El principal disposa de cobert a doble vessant amb una porta lleugerament desviada de l'eix del vel vèrtex de la teulada. La porta amb arc de mig punt i dovelles de pedra, té pintat a l'arc la data "1598". En general, és un edifici de planta baixa, pis i golfes les quals presenten tres finestrons paral·lels amb arc de mig punt.

A la dreta de l'edifici principal hi ha un adossat de major altura que també presenta portalada amb arc de mig punt finestra rectangular i tres arquets a les golfes amb coberta a doble vessant. A l'esquerra presenta un parell d'adossats més als quals s'accedeix a través d'una tercera porta, menor, amb arc.

Entremig dels dos cossos hi ha un pou de base rodona amb coberta de teula i coronat per una bola. En conjunt la façana ha estat força restaurada i no permet veure gaires detalls de l'estructura original.

Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic, la masia fou refeta, juntament amb els cossos annexos a mitjan segle XX.

Història

L'historiador Ramon Rovira ha realitzat un estudi detallat sobre la història de la masia, traçant la seva documentació més antiga fins a mitjan segle XIV. A partir de l'anàlisi de la genealogia de les famílies que han posseït la propietat, Rovira ha reconstruït els esdeveniments històrics associats al lloc.

La història de la propietat es pot resseguir fins que Francesc Bertran, senyor de Gelida, va establir a Guillem Prats el 16 de setembre de 1379 tres masos denominats de la Llana, Gaià i Savall, els quals anys més tard van ser posseïts per Joan Prats, fill de Guillem. L'any 1453, Antoni Bertran, també senyor de Gelida, va confirmar la possessió d'un mas anomenat Mansum vocatum Bauluc (Bauluc) a Joan Prats el 26 de juny de 1453, en un acte d'atribució a Barthomey Arbert. Registres anteriors, dels anys 1327 i 1346, documenten a Bartomeu Arbert i a un masover anomenat Jaume de Baulús, respectivament. En 1513, Francesc Bertran va realitzar un nou establiment de tots els masos prèviament acumulats a Joan Miquel, els masos Baulús, Gaià, i Çallena. El mas Gaià es troba dins del terme de Sant Llorenç d'Hortons. L'any 1736, es documenta a Pau Miquel, conegut com lo batlle vell, com a posseïdor d'una parcel·la de vuit jornals. Diversos registres de fogatge dels anys 1515 i 1553 mencionen a membres de la família Miquel, i en aquest últim també a Pere Duran al mas Campanyà. Registres de les primícies de la rectoria a finals del segle XVI i una capbrevació de 1623 citen a Llorenç Font i Pere Font, respectivament.

El mas Campanyà, anteriorment conegut com a Baulús i àlies Bartomeu Arbert, era conegut el 1598 com mas Font. Un testament datat el 19 de gener de 1568 per Pere Campanyà nomena Llorenç Font com a hereu universal, resident al mas Campanyà, i inclou una disposició per a la seva fillola Magdalena Font. El seguiment d'aquesta masia es torna complicat amb informació escassa dels segles XVII i XVIII fins a les notes incloses en la darrera capbreuació del segle XIX. Per exemple, l'any 1736 no es va realitzar cap capbreuació per aquesta propietat, i es disposa només d'una nota sobre la propietat veïna, can Mata de l'Abelló, que menciona els límits amb l'heretat coneguda com a Batlleuall i anteriorment de Pere Font.

Aquesta denominació de masia prové del sobrenom aplicat a Jaume Miquel de les Planes i Ros, conegut com lo batlle Vell. Entre els anys 1638 i 1641, va ocupar càrrecs municipals com sotsbatlle i procurador per al vescomte de Jóc, i va ser batlle de Gelida de 1644 a 1658. Va ser un dels responsables de l'obertura del primer llibre del Comú o de l'Ajuntament d'aquella època, que es conserva a l'Arxiu Històric Municipal de Gelida.

L'any 1828, Josep Guitard, fill de Climent Guitard, va declarar la possessió de les propietats En Batlleuall i En Mata de l'Abelló, sense esmentar la Talaia, ja que aquesta era una masoveria o propietat dels Almirall, integrada a can Batlleuall.

Durant els anys 40, la propietat va ser venuda pels Bonastre als germans Francesc i Maria Antònia Sert i Welsch, de la casa del comte de Sert. El comte de Sert va vendre la propietat en 1949 a Miquel Canals i Claramunt, qui va realitzar reformes i ampliacions, la Talaia, i anys més tard la va vendre als Giró.

Pel que fa a les referències contemporànies més recents, l'any 2005, la propietat de can Batlleuall, en possessió de la família Giró, va ser aprovada per convertir-se en el primer enohotel del Penedès i també de Catalunya. Aquesta decisió va marcar l'inici de la fase d'estudi i del desenvolupament del projecte arquitectònic. Posteriorment, l'Ajuntament de Gelida va aprovar la requalificació d'usos de la masia per fer-la compatible amb aquest nou equipament.

Bibliografia

CARAFÍ, Enric (2005). "Patrimoni arquitectònic de Gelida: una de freda i una de calenta". *Programa Festa Major 2005*. pp. 83-85.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

MOSEGUÍ, Jaume (2024). Catàleg de Masies i cases rurals; dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Gelida. AJUNTAMENT DE GELIDA. 2024.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

ROVIRA, Ramon (2005). "Aproximacions i precisions sobre els remences a la Baronia de Gelida". *Programa Festa Major 2005*. pp. 118-120.

ROVIRA, Ramon (2017). "La comanda templeria de la joncosa de Gelida". *Programa Festa Major 2017*. pp. 75-76.

Enllaços d'interès:

[Can Batlleuall](#)

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Programa Festa Major 2005](#)

[Programa Festa Major 2017](#)



